

بسیار

www.ketab.ir

بررسی ایفای تعهدات از جانب شخص ثالث
در اجرای احکام و اسناد

مؤلف :

مهرسا رضوی

سرشناسه	: رضوی، مهرسا، ۱۳۶۲-
عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی ایفای تعهدات از جانب شخص ثالث در اجرای احکام و اسناد/ مولف مهرسا رضوی.
مشخصات نشر	: تهران : گروه آموزشی مدرسن: سنجش و دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۶ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۶-۷۶۶-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه : ص. ۱۰۲ - ۱۰۶ ؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: شخص ثالث (حقوق) -- ایران
موضوع	: Third parties (Law) -- Iran
موضوع	: تعهدات (حقوق) -- ایران
موضوع	: Obligations (Law) -- Iran
موضوع	: حقوق مدنی -- ایران
موضوع	: Civil rights -- Iran
رده بندی کنگره	: ۳/KMH۷۳
رده بندی دیویی	: ۵۵۰.۲۱۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۶۳۴۰۳۰
وضعیت رکورد	: فیپا

www.ketab.ir
سنجش و دانش

www.sanjesh.ir

sanjeshodanesh@iran.ir

عنوان: بررسی ایفای تعهدات از جانب شخص ثالث در اجرای احکام و اسناد

مولف: مهرسا رضوی

ناشر: انتشارات سنجش و دانش

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

صفحه آرای: مهدیه مخبری

قطع و تیراژ: وزیری ، ۵۰ نسخه

«کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است»

بهاء : ۴۵۰۰۰۰ ریال

چاپ و نشر : تهران ، ملارد ، مارلیک ، بلوار هفت تیر ، مجتمع تجاری اداری امیر، آکادمی تخصصی دکتری

مرکز پخش : تهران ، خیابان انقلاب ، خیابان دانشگاه ، ساختمان سنجش و دانش، پلاک ۱۲۶

تلفن تماس: ۰۲۱-۶۵۱۴۰۰۲۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	مقدمه.....
۳.....	فصل اول.....
۳.....	کلیات.....
۴.....	مبحث اول: تعریف، انواع و شرایط تحقق تعهد.....
۴.....	گفتار اول: مفهوم تعهد.....
۴.....	بند اول: معنای لغوی و حقوقی تعهد.....
۶.....	بند دوم: معنای اصطلاحی تعهد.....
۸.....	بند سوم: مفهوم شخص ثالث.....
۱۰.....	بند چهارم: مفهوم اضطرار.....
۱۰.....	الف- مفهوم لغوی اضطرار.....
۱۲.....	ب- تعریف اصطلاحی اضطرار.....
۱۳.....	گفتار دوم: جایگاه حقوقی شخص ثالث در موضوع تعهد.....
۱۳.....	بند اول: تعهد به نفع شخص ثالث.....
۱۴.....	بند دوم: ورود ثالث در قانون آیین دادرسی مدنی.....
۱۵.....	بند سوم: هزینه دادرسی ورود و جلب ثالث.....
۱۵.....	بند چهارم: اعتراض ثالث.....
۱۶.....	گفتار سوم: مفهوم اجرای احکام.....
۱۸.....	بند اول: ترتیب اجرای حکم.....
۱۸.....	بند دوم: مراحل اجرا.....
۱۹.....	گفتار چهارم: مفهوم اجرای اسناد و اقسام آن.....
۲۰.....	بند اول: سند عادی.....
۲۱.....	بند دوم: سند رسمی.....
۲۱.....	الف: تعریف سند رسمی.....
۲۲.....	مبحث دوم: ارکان تعهد و انواع آن.....
۲۲.....	گفتار اول: ارکان تعهد.....
۲۲.....	بند اول: متعهد.....
۲۳.....	بند دوم: متعهد له.....
۲۳.....	بند سوم: تعهد.....
۲۴.....	الف: مفهوم عام تعهد.....
۲۵.....	ب: مفهوم خاص تعهد.....
۲۶.....	بند چهارم: موضوع تعهد.....
۲۷.....	گفتار دوم: انواع تعهد.....
۲۷.....	بند اول: تعهد به وسیله.....

۲۸.....	الف: تعهد به وسیله معین
۲۸.....	ب: تعهد به وسیله نامعین
۲۹.....	بند دوم: تعهد به نتیجه
۳۰.....	الف: تعهد به وسیله معمولی
۳۰.....	ب: تعهد به وسیله با شدت بیشتر
۳۱.....	ج: تعهد به نتیجه
۳۱.....	د: تعهد به نتیجه خاص
۳۲.....	و: تعهد به نتیجه از نوع خفیف
۳۳.....	فصل دوم
۳۳.....	بررسی ایفا و سقوط تعهدات توسط شخص ثالث
۳۴.....	مبحث اول: ایفا و جهات سقوط تعهدات
۳۴.....	گفتار اول: بررسی ایفای تعهدات توسط شخص ثالث
۳۵.....	گفتار دوم: سقوط تعهدات شخص ثالث
۳۶.....	بند اول: ایفای تعهد
۳۷.....	بند دوم: وجود تعهد
۳۸.....	بند سوم: موضوع تعهد
۳۹.....	مبحث دوم: جهات سقوط تعهدات
۴۰.....	گفتار اول: وفای به عهد
۴۰.....	بند اول: تعریف وفای به عهد
۴۱.....	بند دوم: ماهیت وفای به عهد
۴۲.....	بند سوم: عناصر وفای به عهد
۴۶.....	گفتار دوم: اقاله
۴۶.....	بند اول: تعریف اقاله
۴۷.....	بند دوم: ماهیت حقوقی اقاله
۴۸.....	بند سوم: موضوع اقاله
۴۸.....	گفتار سوم: ابراء
۴۸.....	بند اول: تعریف ابراء
۴۹.....	بند دوم: ماهیت ابراء
۴۹.....	بند سوم: شرایط ابراء
۵۰.....	گفتار چهارم: تبدیل تعهد
۵۰.....	بند اول: تعریف تبدیل تعهد
۵۱.....	بند دوم: موارد تبدیل تعهد
۵۲.....	بند سوم: آثار تبدیل تعهد
۵۴.....	بند اول: تعریف تهاتر
۵۴.....	بند دوم: اقسام تهاتر
۵۵.....	گفتار ششم: مالکیت ما فی الذمه

۵۷.....	مبحث سوم: ایفای تعهد از ناحیه ثالث
۵۷.....	گفتار اول: جایگاه پرداخت دین از ناحیه ثالث
۵۸.....	گفتار دوم: شرایط پرداخت دین از ناحیه ثالث
۵۸.....	مبحث چهارم: ایفای دین به لحاظ اضطراب
۵۹.....	الف- پرداخت با در نظر گرفتن منافع مدیون
۶۱.....	ب- پرداخت بدون در نظر گرفتن منافع مدیون و برای دفع ضرر از خود
۶۳.....	فصل سوم
۶۳.....	آثار ایفای تعهدات توسط شخص ثالث
۶۴.....	مبحث اول: دخالت ثالث در اجرای حکم و سند و آثار آن
۶۴.....	گفتار اول: اجرای حکم و سند به وسیله ثالث
۶۵.....	بند اول: اجرای حکم و سند در تعهدات مالی
۶۶.....	الف: اجرای حکم و سند در تعهدات مالی وجه
۶۶.....	ب: اجرای حکم در تعهدات مالی وجه
۶۷.....	ج: اجرای سند در تعهدات مالی وجه
۶۸.....	بند دوم: اجرای حکم و سند در تعهدات مالی غیر وجه
۶۸.....	الف: اجرای حکم در تعهدات مالی غیر وجه
۶۹.....	ب: اجرای سند در تعهدات مالی غیر وجه
۷۱.....	گفتار دوم: اقدام ثالث به جانشینی از محکوم علیه و متعهد
۷۳.....	بند اول: اقدام در قالب اذن و وکالت
۷۳.....	الف: اقدام در قالب اذن
۷۶.....	ب: اقدام در قالب وکالت
۸۱.....	بند دوم: اقدام به تجویز قانونگذار
۸۲.....	الف: رجوع بستانکار پرداخت کننده طلب بستانکار دارای وثیقه به مدیون
۸۴.....	ب: رجوع محکوم له پرداخت کننده حق الزحمه ارزیاب به محکوم علیه
۸۵.....	ج: رجوع محکوم له پرداخت کننده سایر هزینه های اجرایی به محکوم علیه
۸۶.....	د: رجوع بیمه گر به عامل زیان
۸۶.....	ن: رجوع ظهرنویس، ضامن، قبول کننده و تأدیه کننده به صادر کننده سند تجاری
۸۷.....	و: رجوع غاصب پرداخت کننده به غاصب متلف
۸۸.....	بند سوم: اقدام به علت اضطراب
۹۳.....	بند چهارم: اداره ی مال غیر
۹۴.....	مبحث دوم: آثار اجرای حکم و سند به وسیله ثالث
۹۴.....	گفتار اول: آثار نسبت به محکوم علیه و متعهد
۹۴.....	بند اول: آثار اقدام در صورت اذن
۹۵.....	بند دوم: آثار اقدام در صورت عدم اذن
۹۶.....	گفتار دوم: آثار نسبت به متعهد له و محکوم له
۹۶.....	بند اول: آثار اقدام در صورت اذن

مقدمه

یکی از مهمترین روابطی که بین چند انسان برقرار می‌شود، رابطه تعهداتی است که آن‌ها در ضمن عقود، خود را پایبند آن می‌دانند. در معاملات قدیم معمولاً تعهد بلافاصله اجرا می‌شد، مبیعی که فروخته می‌شد بلافاصله به مالکیت خریدار در می‌آمد و تعهدی باقی نمی‌ماند تا نگرانی نقض آن به وجود آید. درست است که امروزه هم در معاملات مبیع به مالکیت خریدار در می‌آید اما گاهی در بعضی از معاملات که انجام تعهدات یکی از طرفین به آینده موکول شد نگرانی نقض و عدم انجام تعهد و یا تأخیر در انجام تعهد بوجود آمد و برای رفع چنین مشکلاتی توسل به شیوه‌های مختلف رواج یافت. یکی از اصول اولیه حقوق که به تبع اخلاق در کلیه نظام‌های حقوقی پذیرفته شده، اصل وفای به عهد است. توجه به مفاد این اصل روشن می‌سازد که پذیرش آن نتیجه قبح عهد شکنی و عدم وفای به عهد است. چنانچه فردی در مقابل دیگری اجرای امری را تعهد کند، موظف است آن را انجام دهد. اجرای تعهدات اعم از قراردادی و غیر قراردادی، موجب برقراری نظم اجتماعی است. اگر تعهد به اجرای قرارداد علاقه‌ای نشان ندهد، و نتوان وی را ملزم به اجرای تعهد خویش کرد تکلیف و تعهد در روابط حقوقی و اجتماعی مفهوم خود را از دست خواهد داد. موضوع ایفای تعهد از جانب دیگری در قانون مدنی و توسط اساتید حقوق ایران مورد بحث و بررسی واقع شده است. اما موضوع تعهدات در قانون اجرای احکام و اسناد و همچنین مسئله ایفای تعهد از ناحیه دیگری به صورت گسترده از آن بحث نشده است. فقط در طی چند ماده آن هم به طور مختصر به این مطلب اشاره شده است.

ایفای تعهد از جانب دیگری در حقوق ایران واجد آثار حقوقی خاصی است که در صورت حدوث، بسته به نحوه و نوع آن می‌تواند موجبات برائت ذمه متعهد (مدیون) را نسبت به متعهدله (دائن) فراهم نماید. در معاملات با حق استرداد و وثیقه‌ای، هر بستانکار دیگر می‌تواند با پرداخت طلب و آزادی مال مورد رهن، قائم مقام طلبکار گردد و مال را در رهن تمام طلب خود بگیرد. (ماده ۵۵ قانون اجرای احکام مدنی و ماده ۳۴ مکرر قانون ثبت) و همچنین در صورت ایفای تعهد از سوی شخص ثالث اگر با اذن و اجازه مدیون صورت گرفته باشد و یا اینکه دادگاه به او اجازه چنین پرداختی را داده باشد حق رجوع به وی را دارد. (ماده ۲۶۷ قانون مدنی) در ایفای تعهدات می‌توان پرداخت از جانب دیگری را تحلیل حقوقی نمود که چنانچه شخصی تعهد دیگری را ایفا

نماید واجد چه آثاری خواهد بود. در واقع ما در مرحله اجرای احکام با مسائلی از قبیل ایفای تعهد از جانب دیگری مواجه می‌شویم که باید برای حل آن راهی اندیشید. روش تحقیق مجموعه حاضر، کتابخانه‌ای و نوع تحقیق، تحلیلی می‌باشد.

در این مجموعه سعی بر آن داریم تا به اهدافی که مبنای شکل‌گیری موضوع این مجموعه را در بر می‌گیرد دست یابیم. الزاماً در هر کشور و در هر جامعه‌ای اشخاص حقوقی و حقوقی در تعاملات تجاری، اقتصادی و سیاسی با موضوع پرداخت از جانب دیگری مواجه می‌باشند و این موضوع توسط حقوقدانان محترم به عنوان موضوعی خاص و مستقل کمتر مورد بحث واقع شده است. هدف از این مجموعه بررسی دقیق حقوقی ایفای تعهد از جانب دیگری و آثار مترتبه بر آن در حوزه اجرای احکام و اسناد است و همچنین جمع‌آوری مجموعه‌ای مدون در ارتباط با شرایط و ضوابط ایفای تعهد از جانب دیگری با استفاده از منابع حقوق ایران می‌باشد.

منابع مورد استفاده در این مجموعه شامل قانون مدنی، قانون اجرای احکام و قانون اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا و همچنین مقالات حقوقی و سایت‌ها و برخی کتب حقوقی می‌باشد که در بیشتر آن‌ها به مسئله پرداخت از جانب دیگری کمتر و یا به طور ناقص پرداخته شده است. همچنین از منابع موجود در کتابخانه‌های: مجلس شورای اسلامی، دانشگاه تهران، دانشگاه آزاد تهران مرکز و تالار محققان آستان قدس رضوی استفاده شده است.

این مجموعه از سه فصل تشکیل یافته فصل اول مشتمل بر کلیات است که دارای دو مبحث است، مبحث اول تعریف، انواع و شرایط تحقق تعهد است و مبحث دوم ارکان تعهد و انواع آن است.

فصل دوم به شرایط ایفای تعهدات توسط شخص ثالث اختصاص دارد. که از دو مبحث تشکیل شده، مبحث اول به ایفا و سقوط تعهدات پرداخته و مبحث دوم به جهات سقوط تعهدات پرداخته است.

فصل سوم با عنوان آثار ایفای تعهدات توسط شخص ثالث می‌باشد که این فصل نیز از دو مبحث تشکیل یافته در مبحث اول به دخالت ثالث در اجرای حکم و سند آثار آن و در مبحث دوم به آثار اجرای حکم و سند بوسیله ثالث پرداخته شده است.